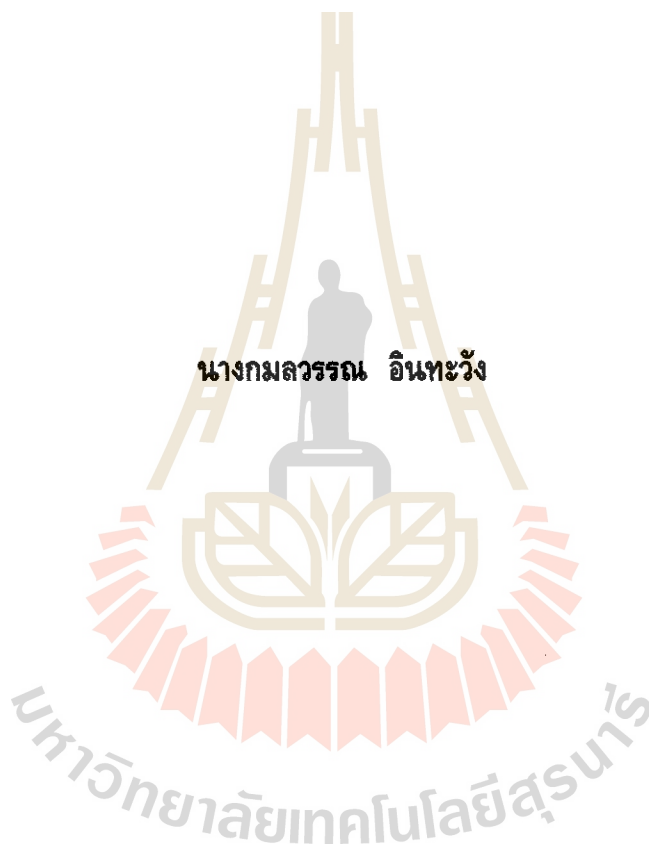


การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านกรีน หมู่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

นางกมลวรรณ อินทะวัง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

หมู่บ้านกรีน หมู่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ศศิวิมล ปรินญาตร, 87 หน้า

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีน ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2545

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงการประเมินโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และศึกษาถึงหมู่บ้านกรีนมีกระบวนการพึ่งพาตนเองหรือเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ ซึ่งการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีนในครั้งนี้ได้ค้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า (ซิฟฟ์โมเดล) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกรีน ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนคณะกรรมการกองทุน รวมทั้งหมด 225 คน ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์, แบบสอบถาม การสังเกต รวมทั้งการจัดเวทีประชุมชาวบ้าน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้สถิติกับข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม แบบรายงาน 1-12 ซึ่งได้ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีน ดังนี้

ผลการประเมินปรากฏว่า กองทุนหมู่บ้านกรีนเกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านทุกคนในการดำเนินการจัดตั้งกองทุนและบริหารกองทุน ซึ่งจะให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับในหมู่บ้าน ในการบรรเทาความเดือดร้อน เกิดการสร้างงานและรู้จักพึ่งพาตนเอง อีกทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่ทำให้หมู่บ้านต้องบริหารงานกันเอง ดังนั้นเพื่อความรับผิดชอบต่อเงิน 1 ล้านบาท สมาชิกในหมู่บ้านจึงมีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อพึ่งพาตนเองในการบริหารจัดการเงินกองทุนให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งคณะกรรมการได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงาน การจัดทำเอกสารและการประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทำให้แต่ละคนได้ประสบการณ์มากขึ้น ตลอดจนยังเป็นการพัฒนาให้สมาชิกมีคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์ ลดความเห็นแก่ตัว รู้จักการออม ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้เองสิ่งนี้จะทำให้ชาวบ้านอุ้มชูตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา นางสาว กมลวรรณ อินทะวัง

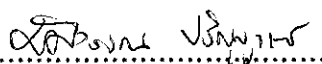
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศศิวิมล ปรินญาตร

ลายมือชื่ออาจารย์นิเทศก์

หน้าอนุมัติ

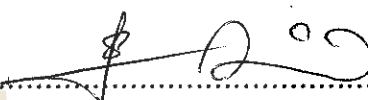
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักงานเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา


.....

(อาจารย์ศศิวรรณ ปริญญาตร)

กรรมการสอบ


.....

(อาจารย์รุ่งนภา กิติอาษา)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและประเมินโครงการ


.....

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ เดือน.....พ.ศ.

๒๑ ๓๐. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ผู้ประเมินโครงการขอกราบขอบพระคุณกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานประเมินโครงการ อาทิเช่น

- อาจารย์ศศิวรรณ ปริญาตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คุณพรพิศ มุลตะกร อาจารย์นิเทศก์
- พัฒนาการชุมชน ตำบลหนองจะบก
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุน คณะกรรมการหมู่บ้านกรีน

ทุกท่านที่ให้ข้อมูลและขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านกรีน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ประเมินโครงการขอมอบให้แก่ รัฐบาลเจ้าของโครงการ หมู่บ้านกรณีศึกษา และผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นฐานข้อมูลระยะยาวในการบริหารฟื้นฟูประเทศ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในด้านข้อมูลของหมู่บ้านกรณีศึกษา ซึ่งเก็บข้อมูลและศึกษาจากการลงพื้นที่จริงของผู้ประเมินโครงการ

ผู้ประเมินโครงการ

นางกมลวรรณ อินทะวัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ปรีทรรสน์วรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	4
2. ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	5
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล	13
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	16
1. วิธีการประเมินโครงการ	16
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	17

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	27
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	29
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	29
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	31
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	36
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	37
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	38
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	38
2. วิธีดำเนินการ	38
3. ผลการดำเนินการ	38
4. อภิปรายผล	39
5. ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	43
ภาคผนวก ก แผนที่หมู่บ้านกรีน	44
ภาคผนวก ข ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	46
ภาคผนวก ค ระเบียบกองทุนหมู่บ้านกรีน	66
ภาคผนวก ง แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ. 1)	74
ภาคผนวก จ แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ. 2)	86

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีต การพัฒนาประเทศ เรามุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอในสังคมชนบท เป็นเหตุให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาคความยากจนจึงต้องปรับกระบวนทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็ง คือ ยึดหมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนา

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนบ้าน เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นนโยบายที่เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการพัฒนาความริเริ่ม การแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง ซึ่งมีรายละเอียดโดยย่อ ดังนี้

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 นายกรัฐมนตรี พ.ศ.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐบาลถึงแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า “การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม ให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว”

จากนั้นมากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงได้เกิดขึ้น โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินให้แก่มูลบ้าน/ชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน เสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือนหมู่บ้านกรีน ค.หนองจะบก ก็เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ได้เงิน 1 ล้านบาท เช่นกัน ซึ่งได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านกรีน เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2544 ได้ดำเนินการจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งมีปัญหาในการดำเนินงานพอสมควร มีวิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะมากมายเพื่อให้กองทุนยั่งยืนอยู่ต่อได้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาถึงการประเมินโครงการว่าบรรลุเป้าหมาย จากการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าได้ผลมากน้อยเพียงใดตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

2. เพื่อศึกษาว่าท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียงหรือไม่

3. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

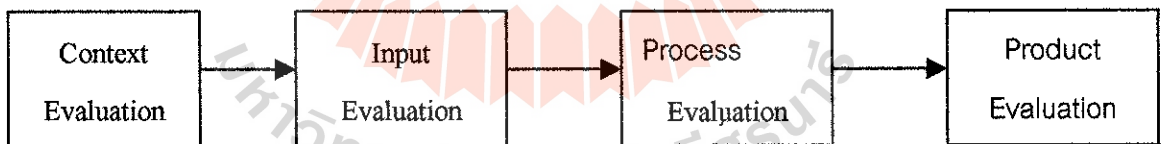
ทฤษฎี (ซีพีพีโมเดล)

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า (ซีพีพีโมเดล)

รูปแบบการประเมินนี้ เป็นผลของการประเมินโครงการจัดการศึกษา โดยการนำของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) ซึ่งบางครั้งรูปแบบการประเมินนี้ก็เรียกตามชื่อของสตัฟเฟิลบีมว่า (Stufflebeam Model) และบางครั้งก็เรียกย่อ ๆ ว่า ซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นคำย่อของสิ่งที่จะประเมิน คือ

- การประเมินบริบท (Context Evaluation – C)
- การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation – I)
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation – P)
- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation – P)

CIPP Model สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้



4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการวิเคราะห์และศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 กำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ และศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 วางแผนในการประเมินโครงการ อย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 สร้างและพัฒนาตัวชี้วัดในการเก็บข้อมูล รวมทั้งการใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ที่ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล จากเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น แบบสอบถาม จากบางส่วนของแบบบร. ต่าง ๆ

ขั้นที่ 6 ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลและเลือกสถิติที่จะให้กับข้อมูลที่เก็บได้

ขั้นที่ 7 นำเสนอผลการประเมิน โครงการในรูปของ “สารนิพนธ์”

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบถึงและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าจะบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เพียงใด
2. ได้ทราบถึงตัวบ่งชี้ ความเข้มแข็งของการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่
3. ได้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรครวมทั้งที่เป็นตัวสนับสนุนในการประเมิน โครงการในครั้งนี้

บทที่ 2

ปริทรรศน์วรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คืออะไร

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับกองทุน คือ

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกองทุนรวมในระดับชาติเพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง คือกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านและชุมชนเมืองละประมาณ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองบริหารจัดการเอง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีหลักการสำคัญดังนี้

1. รัฐบาลจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมรายได้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน
2. เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านไม่ได้เป็นเงินที่ให้เปล่า แต่เป็นเงินที่ให้แก่มูลนิธิหมู่บ้านและชุมชนในลักษณะของ เงินทุนหมุนเวียน
3. กองทุนหมู่บ้านมีลักษณะเป็นเงินทุนของหมู่บ้าน เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินไปเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ แล้วจะต้องคืนเงินที่กู้ไปให้แก่กองทุน
4. แนวทางและหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน คือ ให้ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยภาคราชการ จะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้วางกรอบ นโยบาย หลักเกณฑ์สำคัญ รวมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำทางวิชาการเท่านั้น
5. กองทุนหมู่บ้านตั้งขึ้นโดยพิจารณากิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการผลิตในชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพ แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

หมวดที่ 1

ข้อความทั่วไป

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยกรจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”
- ข้อ 2 ระเบียบข้อบังคับให้ใช้แต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ในระเบียบนี้
 - 3.1 กองทุน หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านอีกทั้งชุมชนเมืองตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้
 - 3.2 หมู่บ้าน หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกำหนดกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
 - 3.3 ชุมชนเมือง หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนเมืองอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
 - 3.4 คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด
 - 3.5 กรรมการกองทุน หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง
 - 3.6 สมาชิก หมายความว่า สมาชิกของกองทุนทุกคน

หมวดที่ 5

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย กรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตาม ข้อ 17

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 64 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้อง ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคล ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ดำรงและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและ วิชากิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของ กองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5. พิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือ ได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้ แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่ เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับ อนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการกอง ทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรง ตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน ข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง เกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย

2. ลาออก

3. คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

หมวดที่ 6

กองทุนและสมาชิกกองทุน

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

1. เงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการ

2. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน

3. เงินกู้ยืม
4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
5. เงินฝากตั้งจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 24 สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

หมวดที่ 7

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18 (3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้ คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้กรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ข)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมู่บ้านกรีน หมู่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน เป็นไปตามมติที่ประชุม วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน ปฏิบัติหลังประกาศคณะกรรมการ

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 18 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

- ผลการประเมินปรากฏว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ/ทุกคน

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ค)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปผลการประเมินความพร้อม

หมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการกระบวนการคัดเลือกกรรมการและจัดทำระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านกรีน เป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยเลือกตามมติของที่ประชุม ประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนในหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นส่วนร่วมในการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งคุณสมบัติของกรรมการมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ / ทุกคน ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งนี้สมาชิกปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านครบถ้วน และมีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านกรีน

หมู่บ้านกรีนมีจำนวนประชากรในหมู่บ้านทั้งหมด 465 คน จำนวนครัวเรือน 112 ครัวเรือน อาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ เช่น ค้าขาย ทำนา รับจ้าง รับราชการ อื่น ๆ ส่วนด้านผลผลิตด้านการเกษตรจะมีดังต่อไปนี้ การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ไก่ เป็ด ปลา ข้าวเปลือกจากการทำนาในด้านอุตสาหกรรมนั้น ไม่มี

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน

จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวน 49 ครัวเรือน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำโดย ใช้ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นที่ประชุม โดยให้หัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วมประชุมและเสนอรายชื่อกรรมการจำนวน 15 คน และตั้งที่ปรึกษา 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน คัดเลือกแบบเปิดเผย โดยการยกมือสนับสนุน และได้ทำการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในวันที่ 1 กรกฎาคม 2544 ซึ่งคณะกรรมการกองทุนกรีนที่คัดเลือกมามีคุณสมบัติ เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีนทุกคน

3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านกรีน

หมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านกรีนแล้ว ซึ่งระเบียบกองทุนหมู่บ้านกรีนประกอบด้วยข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ, การรับ-จ่ายเงิน, การกู้ยืมเงิน, การจัดทำบัญชีกองทุน ตลอดจนวิธีกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

4. ทูนในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

1. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านกรีนมีสมาชิก คือ - หัวหน้าครัวเรือน 91 คน
- สมาชิกสมทบ 9 คน

2. เงินที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกองทุนหมู่บ้านกรีน มีจำนวน 4,880 บาทเปิดบัญชีแล้ว เลขที่บัญชี 06-4311-20-057840 -1 สาขาสุรนารี

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกรีน

1. วิธีในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
 - ให้สมาชิกกู้ยืมตามสาขาอาชีพตามความจำเป็น
 - คณะกรรมการกองทุนบ้านกรีนพิจารณาให้กู้ครั้งแรกครัวเรือนละ 1 ราย
 - จัดทำบัญชีสมาชิกเพื่อจัดลำดับแยกให้กู้ยืม
 2. วิธีในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
 - สมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้เป็นกลุ่มชุมชนที่เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และเกิดอาชีพที่มั่นคง แล้วมีรายได้ที่แน่นอน เพื่อที่จะมีความสามารถที่จะส่งเงินกองทุนทั้งต้นและดอกเบี้ยได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
 3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
 - ความประพฤติ
 - โครงการประกอบอาชีพ
 - ผลประโยชน์ของตัวสมาชิกได้รับ
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาร่วมกัน
 4. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้
 - มีผู้ค้ำประกันต้องเป็นสมาชิกกองทุนและเชื่อถือได้
 - มีรายได้แน่นอน
 - จัดสรรกำไรสุทธิประกันความเสี่ยงร้อยละ 20
 5. รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
 - คณะกรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นที่ต่างจากทางราชการกำหนด
 - พัฒนาทางด้านจิตใจให้แก่เยาวชนรู้สำนึกในการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก จ)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกรีน ม.2 ต.หนองจะบก อ.เมือง จ. นครราชสีมา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกองทุนบ้านกรีน

ข้อ 2 ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 41 หมู่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อ 4 วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
2. เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

ข้อ 5 แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
5. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

ข้อ 6 คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นบุคคลที่อาศัยและมีชื่ออยู่ในหมู่บ้านกรีนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน

2. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
3. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติของกองทุนเป็นสำคัญ

ข้อ 9 การขาดจากเป็นสมาชิก

1. ตาย
2. ลาออกและได้รับอนุมัติ
3. ที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีมติสองในสามให้ออกจากการเป็นสมาชิก
4. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

ข้อ 16 คณะกรรมการประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน กรรมการกองทุน เลขานุการ เภรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์กองทุนประกอบด้วยที่ปรึกษาของกองทุน 2 คน กองทุนประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคน

ข้อ 17 คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี คณะกรรมการที่ครบวาระให้จับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 18 การพ้นจากตำแหน่ง

- ตาย
- ลาออกเมื่อได้รับอนุมัติ
- ครบวาระ
- มีมติจากที่ประชุมคณะกรรมการ สองในสามให้ออก

ข้อ 19 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 30 ประเภทของการกู้ยืม

- การพัฒนาอาชีพ
- การสร้างงาน
- บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน กรณีเจ็บป่วย กรณีเกิดจากภัยต่าง ๆ

ข้อ 40 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีคณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

- เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20
- เงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 5
- เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนร้อยละ 5
- เป็นเงินบริจาคกิจกรรมต่าง ๆ ในอัตราร้อยละ 5
- เป็นเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 50
- เป็นเงินปันผลค่าหุ้นร้อยละ 5
- อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

ข้อ 43 ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละครั้ง

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นตอนการอนุมัติเงินยืมให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน มีดังนี้

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน ยื่นคำขอกู้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน พิจารณาอนุมัติ หรือไม่อนุมัติตามคำขอกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน
3. ในกรณีที่ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน ทบทวนในจุดบกพร่องของคำขอกู้
4. ในกรณีอนุมัติ จะแจ้งให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีนทราบ
5. สมาชิกกองทุนทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน
6. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน ส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมแจ้งให้ธนาคารสาขาอำเภอทราบ

7. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร
8. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน แจงเลขที่บัญชีออมทรัพย์ฯ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน ทราบ
9. ธนาคารสาขาอำเภอ โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน
10. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ

7. หลักการประเมินโครงการ แบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model)

มีผู้ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดลไว้มากมาย ซึ่งพอจะกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินซิฟฟ์โมเดล (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2543) กล่าวไว้ดังนี้
 - 1.1 (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ หรืองานนั้น เช่น ความจำเป็นหรือความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นต้น
 - 1.2 (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัย ที่ใช้ในการดำเนินงานว่ามีความพร้อมเพียงพอกันหรือไม่
 - 1.3 (Process Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของโครงการพิจารณาทั้งความจำเป็นของวิธีการและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น
 - 1.4 (Product Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทั้งในด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พฤติกรรมและผลกระทบของโครงการ
2. รูปแบบการประเมินซิฟฟ์โมเดล ของนิตา ชูโต ได้สรุปในหนังสือ “การประเมินโครงการ” (นิตา ชูโต, 2527) ดังนี้ CIPP Model (Context , Input , Process , Product) ซึ่งเน้นว่าการประเมินขบวนการต่อเนื่องในการหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ เพื่อหาจากเรื่องที่เป็นประโยชน์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
3. รูปแบบการประเมินซิฟฟ์โมเดล ของจำเนียร สุขหลายและคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล” ในหนังสือ รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) ดังนี้
 - 3.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ
 - 3.2 ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกันต้องออกแบบการประเมินที่แตกต่างกัน จึงควรใช้รูปแบบในการประเมินที่มีประสิทธิภาพ
 - 3.3 เพื่อให้การได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจการออกแบบการประเมิน จึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ภายนอก ความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย
4. รูปแบบการประเมินซิฟฟ์โมเดล ของ Stufflebeam’s CIPP Model กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมา

วิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำมาเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือก ในการตัดสินใจ โดยมีแนวพื้นฐาน คือ

4.1 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำไปเสนอผู้บริหาร

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับต่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

9. เอกสาร ผลงาน หลักวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีระบบปัญหาการพัฒนาชนบท (A system theory of rural development problems)

แนวความคิดหลักของทฤษฎีระบบปัญหาการพัฒนาชนบทมาจากทฤษฎีแม่โครงสร้างหน้าที่ นั่นคือสังกัประบบ (system) และสังกัปโครงสร้างสังคม (Social structure) ซึ่งอาจมองว่าเป็นกรอบใหญ่ครอบคลุมระบบอีกทอดหนึ่ง ในขณะที่แนวคิดเรื่องระบบเป็นวิวัฒนาการสืบทอดมาจากโครง

สร้างสังคม ขณะเดียวกันทฤษฎีระบบปัญหาการพัฒนาชนบทก็อิงอาศัยแนวคิดจากพฤติกรรมนิยมด้วย ในแง่ที่ว่ากำหนดให้นักพัฒนาที่ชื่อว่า พัฒนาการ หรือนักพัฒนาชื่ออื่นปฏิบัติงานในสังคมชนบทด้วยกัน เช่น นักส่งเสริมการเกษตร ครู พนักงานอนามัย เป็นระบบหนึ่ง เพราะประกอบด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งยึดเหนี่ยวกันอยู่อย่างเหนียวแน่น ยาวนาน และเป็นระเบียบเช่นเดียวกับระบบอื่น ๆ

กรอบในการปฏิบัติการพัฒนาชุมชน

ถ้าเปรียบเทียบกับการใช้ประโยชน์จากทฤษฎีสังคมวิทยา การนำทฤษฎีสังคมวิทยามาใช้เป็นกรอบในทางปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนนี้นับว่าไกลที่สุด เพราะเป็นการประยุกต์ทฤษฎีลงไปถึงการปฏิบัติงานสนามอย่างแท้จริง การแสดงการให้ทฤษฎีกับงานพัฒนาชุมชน นอกจากจะมีประโยชน์ความสำคัญในตัวของมันเองแล้ว ยังสามารถใช้เป็นตัวแทนของการนำเอาทฤษฎี หรือให้กว้างขึ้นความรู้สังคมวิทยามาใช้แก้ปัญหาสังคม (Social problems) ซึ่งมีอยู่มากมายในทุกสังคมอีกด้วย แม้การพัฒนาชุมชนกับการแก้ปัญหาสังคมจะไม่ใช่อะไรเรื่องเดียวกัน ไม่เหมือนกันทุกกระเบียดนิ้วก็ตาม แต่ก็ยังพอเป็นตัวอย่างกว้างทั่วไปได้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2530)

หลักการ

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย ทั้งเป้าหมายอุปกรณ์และเป้าหมายสูงสุดตามทฤษฎีกำหนดว่า การดำเนินการนั้นควรยึดหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. หลักการใช้วิธีไม่สั่งการ (non-directive) หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาไม่ควรใช้สั่งการ (directive) เพราะจะไม่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายคือการพัฒนาคนได้ แต่ควรใช้วิธีไม่สั่งการ คือ การช่วยกันคิดช่วยกันทำระหว่างนักพัฒนากับชาวบ้าน ได้
2. หลักพึ่งตนเองและช่วยตนเอง (Self-reliance and self-help) เพราะการที่ชาวบ้านอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนามุ่งพึ่งตนเองก็จะทำให้เขาไม่ยอมมือ ย่อเท้า คอยแต่ความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือรัฐ หลักนี้จะกระตุ้นให้เขาคิดหาช่องทางช่วยตัวเอง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นบุคคล วิชาหรือสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก่อน แล้วจึงแสวงหาความช่วยเหลือจากภายนอกมาเพิ่มเติมดังนี้แล้ว ก็จะทำให้การพัฒนาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาเข้ามาร่วมโครงการพัฒนาตั้งแต่เริ่มโครงการดำเนินการประเมินโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ทั้งเรื่องที่ทำและการทำงานร่วมกัน ซึ่งหากประสงค์แล้วก็จะทำให้คนเกิดการพัฒนาได้
4. หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน หมายความว่า การพัฒนาชุมชนถือว่าประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย มีสิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองเท่าเทียมกัน ความคิดข้อเสนอของเขาควรต้องรับฟังและพิจารณาผลประโยชน์ที่มีควรได้รับเช่นเดียวกับผู้อื่น โดยไม่ถือเพศ วรรคาน หรือฐานะทางเศรษฐกิจสังคม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. วิธีการประเมินโครงการ

Stufflebeam's CIPP Model กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำมาเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวพื้นฐาน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำไปเสนอผู้บริหาร ได้กำหนดประเด็น

ประเมินออกเป็น 4 ประเภท

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนดำเนินการโครงการ และเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิเช่น คน จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะให้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้ดำเนินการในช่วงต่อไป ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการบันทึกเป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

หลังจากการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้านข้างต้นแล้ว จะทำให้เกิดขั้นตอนที่จะต้องตัดสินใจอยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับวางแผนเพื่อตั้งจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นผลที่คาดหวัง

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงสร้างของหลักสูตรเพื่อกำหนดวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีการที่คาดหวัง

3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมหรือปรับปรุงวิธีการซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นจริง ๆ

4. ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการตัดสินใจอันเป็นผลมาจากการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 องค์ประกอบ (วิชย ศัสตรา, 2535)

กรอบความคิดในการประเมินผลของ สดฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจได้ดังตาราง

	ความคาดหวัง (Intended)	ความเป็นจริง (Actual)
เป้าหมาย	1. การตัดสินใจในการวางแผน หรือตั้งจุดมุ่งหมาย ↓	3. การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4) ↑
วิธีการ	2. การตัดสินใจ ในการออกแบบ ดำเนินการ หรือ โครงการ (ประเมินปัจจัยป้อนเข้า) (2) ↓	4. การตัดสินใจในการใช้วิธี ดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3) ↑

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง ประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ หมู่ 2 ต.หนองจะบก ทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีนและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชาชนมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยคำนวณจากจำนวนของประชากรทั้งหมด โดยมีอายุเฉลี่ย 20 ปีขึ้นไป โดยนำมาหนึ่งในสามของจำนวนทั้งหมด ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรีน	15 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน ที่กู้เงิน	71 คน
3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกรีน ที่ไม่กู้เงิน	69 คน
4. ประชากรในหมู่บ้านกรีน ที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุน	70 คน
รวม	225 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น ๆ ซึ่งลักษณะของตัวชี้วัด จะมีทั้งในเชิงประมาณและเชิงคุณภาพ

ตัวแปร หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ ความจริงและคำตอบ เพื่อตอบปัญหาในการศึกษานั้น ๆ

จากการประเมินในครั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1 การประเมิน Context Evaluation การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน 1. ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งรกรากในหมู่บ้านที่ทำให้เกิดประวัติหมู่บ้านขึ้น สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (หลัก,รอง) คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้ว และอาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณูปโภค 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 ศึกษาจากเอกสาร
2. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนพื้นที่ที่ทำกรเกษตร จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน โรงงานอุตสาหกรรม โรงเรียน สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย ในหมู่บ้าน โรคที่เจ็บป่วย 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
3. วัฒนธรรม ประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนวัด/โบสถ์/ มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
4. โครงสร้าง พื้นฐานและ ทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพ ของโครงสร้างพื้น ฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอ กระจายข่าว ศาลา ประชาคม ไปรษณีย์ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต
5. โครงการ พัฒนาที่ผ่าน มา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาค เอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้าน ทำขึ้นเอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ข้อมูลที่บันทึกไว้ 3. องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองจะบก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
6. ความเข้มแข็ง ของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี, เชื่อ ศรัทธา 2. การช่วยเหลือกัน , ยก ย่องคนทำความดี 3. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 4. การรวมกลุ่ม, ผู้นำที่มี คุณธรรมยุติธรรม 5. การแก้ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูล ดิบจากการสัมภาษณ์ 31 ครัวเรือน)

3.2 Input Evaluation (การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยนำเข้า) มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. นโยบาย ระเบียบ แนว ทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุน	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
2. การประชาสัมพันธ์ (ที่ตั้ง, ข่าวสารแบบ ไหน ใช้สื่อ แบบใด)	1. ช่วงเวลาที่ต้องการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
3. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง และ การพ้นจากตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
4. การเตรียม ความพร้อม การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจแก่ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชาว บ้าน	1. วิธีการในการเตรียม ความพร้อม 2. หน่วยงาน/องค์กร ที่ ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 3, 9 (จากข้อมูล ดิบ 30 ครั้งเรือน) 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
5. เงินกองทุน 1 ล้านบาท ระดับรายบุคคล	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	3. สัมภาษณ์
6. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
7. วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
8. ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3.3 Process Evaluation (การประเมินกระบวนการ) มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. การจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
2. การทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. พัฒนาการชุมชนตำบลหนองจะบก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
3. ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ 3. ผู้จัดทำ 4. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
4. การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. คุณสมบัติและขั้นตอนการรับสมัคร	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
5. การหมดสภาพของสมาชิก	1. การหมดสภาพสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
4. ขั้นตอนการขอ กู้เงิน	1. เอกสารประกอบใน การกู้ 2. ปัญหาอุปสรรค	2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน 1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียน สมาชิก	2. สัมภาษณ์จากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
5. การคัดเลือก ผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัด เลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและ เหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
6. การรับชำระ หนี้	1. ขั้นตอนในการรับ ชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
7. การแนะนำวิธี ทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็น, วิธี ในการ แนะนำ	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
8. การตรวจสอบ การใช้จ่าย เงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
9. การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรร และเหตุผล	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมี ส่วนร่วม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
10. การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
11. การทำบัญชี	1. การจัดทำบัญชี 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร



3.4 Product Evaluation (การประเมินผลผลิต) มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. จำนวนสมาชิกกองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
2. จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
3. ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ทั้งหมด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
4. จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
5. ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินที่มีมาชำระคืน 31 กค. 45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
6. การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
7. ทักษะคิดของชุมชนต่อกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทักษะคิดต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
8. ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี, ชื่อสัตย์ 2. การช่วยเหลือกัน, ยกย่องคนทำความดี 3. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 4. การรวมกลุ่ม, ผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 5. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 6. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทักษะของชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 2, 7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้วเรือน) 2. สังเกต
ระดับรายบุคคล 9. ผลที่ได้รับจากวัตถุประสงค์ของ			

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
การรู้			
9.1 ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	2. สัมภาษณ์ 3. สังเกต
9.2 ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นจะต้องมีการเลือกเครื่องมือที่มีลักษณะเหมาะสม ที่สามารถให้เก็บรวบรวมข้อมูลได้สอดคล้องกับความต้องการ และในการประเมินครั้งนี้สามารถจำแนกเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่รวบรวมข้อมูล ซึ่งจะได้ข้อมูลครอบคลุม ถูกต้องชัดเจน การใช้ข้อมูลชนิดนี้ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลแต่ละคนค่อนข้างนาน แต่เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด การใช้เครื่องมือชนิดนี้ในการประเมินครั้งนี้ของหมู่บ้านกรีน ต.หนองจะบก จะใช้ทั้งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ทั้งปลายปิดและปลายเปิด เป็นต้น

2. การสังเกต

เป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาของบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการในสถานการณ์จริง และได้ข้อมูลที่ชัดเจนเพราะผู้ถูกสังเกตไม่ทราบที่กำลังถูกสังเกตอยู่ ตลอดจนได้ข้อมูลที่ไม่ได้จากการสอบถาม เช่น การเข้าไปในหมู่บ้าน ก็จะสังเกตสิ่งรอบ ๆ หรือสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านกรีน ต.หนองจะบก ว่ามีอะไรบ้าง ผู้คนมีลักษณะหรือพฤติกรรมอย่างไร อะไรทำให้เป็นเช่นนั้น เป็นต้น

3. การสำรวจอย่างมีส่วนร่วม

เป็นเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ประเมินโครงการ จะมีส่วนร่วมในการสำรวจนั้นด้วย ซึ่งข้อมูลที่ได้ เช่น การจัดทำเวทีประชาคมชาวบ้าน ในส่วนตรงนี้ผู้ประเมินโครงการอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วม โดยการทำหน้าที่พิธีกร หรือเปิดประเด็นให้ชาวบ้านอภิปรายถึงข้อดี ข้อเสีย การแก้ไขตลอดจนข้อเสนอแนะ ในเรื่องนั้น ๆ ที่ทำการประชาคม

4. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน

เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ประเมินจะได้ทราบข้อเท็จจริง ที่ชาวบ้านต้องการ หรือไม่ต้องการจริง ๆ ซึ่งข้อมูลชนิดนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นจริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางการรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เอกสารเผยแพร่เอกสารการท่องเที่ยว หนังสือพิมพ์และบทความอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รายงานการวิจัย สถิติ รายงานประจำปีแผนที่ภูมิประเทศ ภาพถ่ายต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนากับผู้ที่อยู่ในชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการสนทนากับกลุ่มที่ต้องการข้อมูลโดยเฉพาะ (Focus Group) ผู้ที่จะให้ข้อมูลสำคัญหรือการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล การสนทนาหรือการสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามหลัก ๆ ประมาณ 10-15 คำถามและคุยเรื่องอื่น ๆ บ้าง ตามแบบรายงาน บร. 1-12 ซึ่งจะใช้เวลากับรายบุคคลประมาณ 1.5 ชั่วโมง ซึ่งระยะเวลาจะไม่ทำให้ผู้สัมภาษณ์เบื่อหน่ายและจดบันทึกตามที่ผู้ประเมินโครงการสอบถามหรือสนทนา
3. การสังเกตการณ์ เป็นวิธีการที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ของชุมชนในด้านสภาวะธรรมชาติ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือผู้ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้น ๆ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อการจดบันทึกและรายงานผลที่ถูกต้องเป็นจริง
4. การวาดแผนที่ เพื่อแสดงให้เห็นข้อมูลต่าง ๆ ในลักษณะของแผนผัง ซึ่งอาจจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ โครงสร้างของชุมชนที่สำคัญ ๆ สภาพของภูมิประเทศทำให้มีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้นได้ การวาดภาพนี้นอกจากจะเป็นแผนผังแล้ว ยังจะสามารถเขียนแผนผังในลักษณะของข้อมูลหรือความสัมพันธ์ขององค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนได้อีกด้วย ซึ่งการใช้แผนผังจะสามารถกระตุ้นแนวคิดหรือการเรียนรู้ร่วมกันในการอภิปราย วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนได้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการในครั้งนี้ จะมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ได้แก่ การคำนวณค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย
- 6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม แบบรายงาน (บร. 1-12) การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ติดตามการประเมิน และสรุปผลเป็นรายงาน ซึ่งประกอบด้วยรายงานข้อมูลวิเคราะห์ได้ตามกรอบความคิด ทฤษฎีชีพชีฟโมเดล(CIPP Model) และรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ซึ่งได้ผลดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับท้องถิ่น

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุประมาณ 70 ปี จำนวน 5-6 คน ในสมัยก่อนตรงนี้จะ เป็นทุ่งหญ้า มีต้นไม้ประปราย จะมีนกกกระเรียนมาหาอาหารกินที่ทุ่งหญ้านี้และมีกองคาราวาน กองเกวียน ราษฎรที่สัญจรผ่านไปมาค้าขาย ต่างบ้านต่างเมืองมาหุงต้มอาหารและได้หลับนอน พักผ่อนและเรียก ตรงนี้ว่า เค้นกระเรียง จากกระเรียงเรียกกันไปนาน ๆ เข้า เสี่ยงจึงเปลี่ยนเพี้ยนกลายเป็นบ้านกรีน ทรายเท่าทุกวันนี้

1.1.2 สภาพปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านกรีนพอประมาณ ผู้คนจะอยู่กันแบบเป็นกลุ่ม ๆ แบบเครือญาติ มีการขยายตัวน้อย เพราะการสร้างที่อยู่อาศัยต้องใช้ทุนสูง ส่วนมากถ้าแต่งงานก็จะ แยกไปอยู่บ้านฝ่ายสามีหรือภรรยา ถ้าไม่แยกก็จะอยู่กับครอบครัวเดิม แต่จะเป็นการต่อขยายออกมา จากบ้านเดิม ปัจจุบันในหมู่บ้านกรีนมีครัวเรือน 112 ครัวเรือน มีบ้าน 114 หลังคาเรือน ประชากร มีทั้งหมด 423 คน ชายจำนวน 201 คน หญิง 222 คน (ไม่รวมผู้ไปทำงานต่างถิ่น) โดยแยกตาม เกณฑ์อายุดังนี้

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)
1 วัน - 3 ปีเต็ม	5
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	25
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	45
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	24
15 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	237
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	28
60 ปี 1 วันขึ้นไป	29

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ปัจจุบันได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 4 คน มีผู้พิการ 1 คน เป็นโรคโปลิโอ ไม่ได้เรียนหนังสือ การขยายตัวของประชากรในหมู่บ้าน ไม่มากนัก เพราะมีการวางแผนครอบครัว ปัจจุบันนี้แต่งงานมีครอบครัวจะมีบุตรไม่เกิน 2 คน

1.1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

ประชากรในหมู่บ้านจะยึดอาชีพทำนาปี ทำสวนผัก และไม่มีอาชีพเสริม ปัจจุบันหันมายึดอาชีพปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ รับราชการ รับจ้าง ค้าขาย ทำนา (จะทำไว้กินในครัวเรือน) และกิจการส่วนตัว ในปัจจุบันมีอาชีพปลูกผัก ถ้ามีเวลาว่างจากสวนตัวเองก็จะไปรับจ้างสวนผักใกล้เคียง คือ ตัดผักของสวนอื่นที่เขาสามารถขายได้ก่อน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีพื้นที่ทำการเกษตร 400 ไร่ เป็นที่นา 120 ไร่ ที่สวน 280 ไร่

1.1.4 ด้านวัฒนธรรม

เครือญาติ ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นญาติ ๆ กัน ตระกูลใหญ่ ๆ ในหมู่บ้านจะเป็นคนดั้งเดิมในหมู่บ้าน การทำนา ทำไร่ในอดีตจะเป็นการวานกัน ไม่ต้องจ้าง อยู่กันอย่างแบบพี่น้อง พี่พวอาศัยกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันต้องจ้างแรงงาน เพราะค่าครองชีพสูง ปัจจุบันมีคนในตระกูลในหมู่บ้านแต่งงานกันทำให้เป็นระบบเครือญาติต่อ ๆ กันมา ญาติพี่น้องมาก ทำอะไรมักจะประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะการเลือกตั้ง

วัดและประเพณี ในหมู่บ้านกรีนไม่มีวัด ไม่มีโรงเรียน เวลาไปทำบุญจะไปทำที่วัดตาโหลน การไปเรียนหนังสือจะไปเรียนที่โรงเรียนบ้านต่างตา ในส่วนของประเพณีต่าง ๆ ในหนึ่งปีจะมีการจัดประเพณี คือ เดือนมกราคม จะจัดทำบุญขึ้นปีใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ จะจัดงานบุญเทศมหาชาติ และเดือนเมษายน จัดงานวันสงกรานต์รดน้ำดำหัว คนเฒ่า คนแก่ ในหมู่บ้าน เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลาน

1.1.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1.1.5.1 ระบบสาธารณูปโภค

ถนนเข้าหมู่บ้าน ในอดีตสภาพถนนจะเป็นถนนดิน เมื่อ พ.ศ. 2518 เป็นลูกรัง เมื่อปีพ.ศ. 2538 เป็นถนนลาดยาง ยาว 493.4 เมตร และถนนในหมู่บ้านเป็นทั้งถนนลาดยางและคอนกรีต ถนนสายหลักกลางหมู่บ้านทั้งสองสายจะมีท่อระบายน้ำ ทำให้น้ำฝนมีการระบายน้ำได้ทัน

ไฟฟ้า หมู่บ้านกรีนมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยเป็นไฟขยายเขตของการไฟฟ้า โดยต่อเชื่อมมาทางหมู่บ้านต่างตา ค. หนองจะบก

ประปา หมู่บ้านสร้างเมื่อ พ.ศ. 2542 ทำให้ชาวบ้านได้รับความสะดวกในการใช้น้ำ โดยไม่ต้องเดินน้ำจากบ่อ แต่ปัจจุบันยังเป็นประปาดิบ โดยการสูบจากบ่อพักน้ำแล้วส่งมาให้ชาวบ้านใช้ ยังไม่ถูกหลักของกรมอนามัย เพราะน้ำจะขุ่นมีสีแฉง ทางผู้นำหมู่บ้านได้ทำงบเสนอ อบต. เพื่อจะมาปรับปรุงให้ดีขึ้น และขณะนี้ได้งบประมาณปรับปรุงประปาหมู่บ้าน จำนวน 200,000 บาท ปัจจุบันชาวบ้านบริโภคน้ำดื่มจากน้ำฝน และซื้อจากผู้ผลิตน้ำขาย โดยจะมีผู้มาส่งถึงที่หมู่บ้านโดยขายเป็นแกลลอน ๆ 10 บาท

โทรศัพท์ ในหมู่บ้านกรีน มีโทรศัพท์บ้าน จำนวน 17 เครื่อง ยังไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ในปัจจุบันนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารทันสมัย โทรศัพท์มือถือก็เป็นอีกเครื่องมือสื่อสารหนึ่งที่ใช้กันแพร่หลายในหมู่บ้านกรีน

1.1.5.2 ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ในอดีตการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านบ้านกรีน จะเลือกตั้งแบบยกมือโหวตเสียง ซึ่งเป็นไปโดยโปร่งใส ไม่มีการซื้อเสียง ไม่ต้องใช้เงิน ในปัจจุบันการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านและ อบต.บ้านกรีน จะเป็นระบบเครือข่ายและการซื้อเสียง ทำให้คนดี ๆ และผู้ที่อยากพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ เกิดความท้อแท้ เพราะถ้าสมัครเป็นผู้นำว่ามีความเหมาะสมหรือมีคุณสมบัติเพียงพอหรือไม่ ซึ่งถ้าคุณสมบัติผู้นำไม่เพียงพอก็จะเป็นจุดอ่อนของชุมชน ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องการเมือง การปกครอง ส่วนใหญ่จะเชื่อผู้นำ ถ้าผู้นำมีความคิดดี มีคุณสมบัติที่ดี มีคุณธรรม ของการเป็นผู้นำ ก็จะเป็นผลดีกับหมู่บ้าน

2. ผลการประเมินโครงการโดยรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีนหมู่ที่ 2 โดยภาพรวมเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการประเมินโดยแบ่งระบบออกเป็น 2 หน่วยระบบ คือ หน่วย A ระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 และหน่วย B ระบบการดำเนินการในส่วนผู้ดูแล และ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการประเมินแต่ละหน่วยแยกกัน ดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วย A ระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของระบบ A

1. นโยบายรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ ต้องการให้เงินกองทุนนี้เป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านกรีน หมู่ที่ 2 ชาวบ้านเกือบทั้งหมดมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านว่าเป็นเงินทุนที่ทางรัฐบาลให้มาเพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ และต้องส่งคืนเมื่อครบกำหนด เพื่อให้คนอื่นได้กู้ต่อเป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน ซึ่งก็เข้าใจตรงกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้านกรีน มีทั้งหมด 15 คน ประกอบด้วยชาย 8 คน หญิง 7 คน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการมีความยุติธรรม จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบว่า เกือบทั้งหมดพอใจในการทำงานของคณะกรรมการ แต่การทำหน้าที่ของคณะกรรมการยังบกพร่องอยู่บ้างสาเหตุเนื่องมาจากประสบการณ์ที่น้อย และขาดความรู้ความเข้าใจในด้านบัญชีต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน

3. การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านในการเตรียมความพร้อมและการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการและชาวบ้านนั้น พัฒนาชุมชนมีการประสานให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน และให้ผู้นำชุมชนไปชี้แจงแก่ชาวบ้านอีกที และในวันประชุมหมู่บ้านจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ได้อธิบาย ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้เข้าใจอีกครั้ง

4. เงินกองทุน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้ได้รับโอนเงินจากรัฐบาลเข้าบัญชีเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2544 จำนวน 1 ล้านบาท และคณะกรรมการได้โอนเข้าบัญชีผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติแล้วจำนวน 71 ราย รวมทั้งสิ้น 1 ล้านบาท ปัจจุบันสมาชิกกองทุน ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากเงินกองทุนที่กู้ยืม ก่อให้เกิดการสร้างโอกาสให้กับผู้กู้ที่เริ่มจะประกอบอาชีพใหม่ ๆ และสร้างงานในหมู่บ้านด้วย

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

กระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 นั้นมีขั้นตอน คือ คณะกรรมการร่วมกันวางระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้น แล้วทำการประชุมชาวบ้านนำระเบียบกองทุนเข้าเสนอและชี้แจงแก่ชาวบ้าน เพื่อขอมติที่ประชุม ซึ่งชาวบ้านต่างก็พอใจในระเบียบข้อบังคับที่ร่างขึ้น

2. การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน

กระบวนการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน ของบ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้รับความร่วมมือจากพัฒนาชุมชน ช่วยประสานงานรวบรวมเอกสารประกอบคำขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเอกสารต่างๆคณะกรรมการเป็นผู้จัดทำทั้งหมดมีพัฒนาชุมชนเป็นผู้แนะนำวิธีการเขียน รวมทั้งเป็นผู้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านในการจัดตั้งกองทุนด้วย

3. ระบบบัญชีกองทุน

กองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้ใช้การทำบัญชีของระบบบัญชีธนาคารออมสิน มีกรรมการผู้รับผิดชอบทำบัญชี 2 คน ซึ่งคณะกรรมการได้จัดทำบัญชีเองทุกเล่ม เป็นการจัดทำบัญชีแบบง่าย ๆ ส่วนการจัดทำบัญชีของสมาชิกผู้กู้แต่ละราย ผลปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้ไม่สามารถจัดทำบัญชีเพื่อประเมินผลการประกอบธุรกิจของตนเองได้ทั้งหมดทุกราย จะมีเป็นบางรายเท่านั้นที่จัดทำไว้ โดยให้ลูกหลานที่เรียนด้านนี้มาทำให้

2.1.3 ประเมินผลผลิตของระบบ A

1. ผลโดยตรง

เงินกองทุน 1 ล้านบาท ส่งผลโดยตรงต่อผู้ที่ต้องการกู้เงินของกองทุนหมู่บ้านกรีน โดยมีผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งแสดงว่ามีชาวบ้านสนใจในกองทุนหมู่บ้านและนอกจากนี้ยังต้องการกู้เงิน เพื่อนำเงินกู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพให้ดีขึ้น หรือสร้างอาชีพใหม่ ๆ ตลอดจนการขยายกิจการที่มีอยู่ให้ใหญ่ขึ้นเป็นลำดับ

2. ผลกระทบโดยตรง

เงินกองทุน 1 ล้านบาท ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านกรีน เพราะจะมีทั้งผู้ที่ได้เงินได้และไม่ได้ ซึ่งมีผู้เงินได้จำนวน 71 ราย โดยยอดเงินที่ให้กู้เฉลี่ยให้ผู้กู้แต่ละคนสูงสุดไม่เกิน 20,000 บาท ต่ำสุดที่ปล่อยให้กู้ คือ 4,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินเหล่านี้จะทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ มากมาย ส่งผลให้สมาชิกผู้กู้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีเงินหมุนเวียนใช้ภายในหมู่บ้านต่อไป

3. ผลกระทบทางอ้อม

โครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นโครงการที่ทำให้หมู่บ้านต้องบริหารงานกันเอง ดังนั้นเพื่อความรับผิดชอบต่อเงิน 1 ล้านบาท สมาชิกในหมู่บ้านจึงมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อพึ่งพาตนเองในการบริหารจัดการเงินกองทุนให้คงอยู่ตลอดไป โดยคณะกรรมการที่ตั้งใจทำงาน ก็จะได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงาน การจัดทำเอกสาร และการประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทำให้แต่ละคนได้ประสบการณ์มากขึ้น และเมื่อมีโครงการหรืองานใดเข้ามาในหมู่บ้านก็พร้อมที่จะจัดการดำเนินงานด้วยตนเอง เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านให้ดีขึ้นและคงอยู่ตลอดไป

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. บ้านกรีนมีสมาชิกผู้กู้เงินทั้งหมด 71 คน ซึ่งสมาชิกผู้กู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจการที่ทำอยู่แล้วคิดเป็น 100 % และมีที่ทำกินเป็นของตนเอง จำนวน 49 คน คิดเป็น 69.01 %
2. อาชีพหลักของผู้กู้ (ผู้กู้แต่ละรายประกอบอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว)
 - เกษตรกรรม จำนวน 39 ราย คิดเป็น 54.93 %
 - รับจ้าง จำนวน 17 ราย คิดเป็น 23.94 %
 - ค้าขาย จำนวน 14 ราย คิดเป็น 19.72 %
 - รับราชการ จำนวน 1 ราย คิดเป็น 1.41 %
3. รายได้ครอบครัว / เดือน ของผู้กู้มีรายได้อยู่ประมาณ
 1. 5,001 - 8,000 จำนวน 45 ราย คิดเป็น 63.38 %
 2. 8,001 - 11,000 จำนวน 16 ราย คิดเป็น 22.53 %
 3. 11,001 - 14,000 จำนวน 6 ราย คิดเป็น 8.45 %
 4. 14,000 - 17,000 จำนวน 3 ราย คิดเป็น 4.23 %
 5. 17,000 ขึ้นไป จำนวน 1 ราย คิดเป็น 1.41 %

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุนหมู่บ้านกรีน สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้มีการนำเงินไปใช้วัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่ไม่ได้นำเงินไปใช้วัตถุประสงค์ โดยบางคนนำเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปชำระหนี้ในระบบที่กู้มา บางคนก็นำไปเล่นการพนัน
2. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ ในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้านนั้น ส่วนมากจะเป็นทุนทรัพย์ส่วนตัวบางส่วนก็เป็นยืมญาติพี่น้องมาใช้ บางส่วนก็เป็นเงินกู้จากนายทุนนอกระบบ เพราะถ้าพึ่งเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไม่มากพอที่จะนำมาลงทุนประกอบอาชีพได้ เช่น การทำนา 10 ไร่ เงินลงทุนในขั้นแรกไม่นับการจ้างคนไถนา และการเก็บผลผลิต ใช้เงินประมาณ 15,000 บาท ซึ่งวงเงินกู้จากกองทุนอนุมัติสูงสุดเพียง 20,000 บาท ดังนั้นจึงต้องมีเงินทุนหมุนเวียนนอกเหนือจากเงินกู้กองทุนไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท
3. สถานที่ วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ สถานที่ในการประกอบอาชีพของผู้กู้ เช่น ที่นา ไร่และร้านค้า ยังคงเป็นสถานที่เดิมที่ใช้ประกอบอาชีพ ส่วนวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ยังคงเป็นวัตถุประสงค์เดิม ๆ ที่มีอยู่เพราะผู้กู้เกือบ

ทุกคนจะมีรถไถ รถกระบะ และอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพอยู่พร้อมแล้ว วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น ปลูก, พันธุ์พืช, นั้นยังคงต้องซื้อมาใช้เหมือนเดิม

4. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ทุกคนจะมีทักษะและมีความรู้ในการประกอบอาชีพของตนเองเป็นอย่างดีเพราะเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่สมัยพ่อแม่แล้ว ส่วนแรงงานจะเป็นแรงงานในครอบครัวและจ้างบ้างในบางครั้งถ้าเป็นงานขนาดใหญ่

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การใช้จ่ายเงินกู้

กระบวนการใช้จ่ายเงินกู้พบว่าผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินที่ได้จากการกู้เงินกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพในทันที แต่ผู้กู้ทุกคนไม่ได้ทำบัญชีรับ-จ่าย ทำให้ไม่ทราบว่านำเงินไปใช้จ่ายส่วนใดบ้าง ในการลงทุนประกอบอาชีพ ผู้กู้จะอาศัยการประมาณว่าใช้จ่ายเงินไปประมาณเท่าใด และเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตนำมาขายได้เท่าใด ก็จะหักลบหนี้สินเหลือเท่าไรก็เป็นกำไร ไม่มีการบันทึกตัวเลขลงบัญชีได้แน่ชัด การหาความรู้เพิ่มเติม

กระบวนการหาความรู้เพิ่มเติมของสมาชิกผู้กู้กองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 พบว่าส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นมีการอบรมเรื่องการเพาะเห็ด ก็ให้ความสนใจเข้าร่วมการอบรม หรือบางรายก็หาความรู้เพิ่มเติมโดยสอบถามเทคนิคการประกอบอาชีพจากผู้รู้ แต่ก็มีผู้กู้ส่วนหนึ่งที่ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม คือ เคยทำมาอย่างไร ก็คงทำแบบนั้นต่อไป

2. การหาตลาด

กระบวนการหาตลาดของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 พบว่าส่วนใหญ่ยังคงขายให้ตลาดเดิม ไม่มีการหาตลาดใหม่ เช่น การเลี้ยงสัตว์ จะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อถึงบ้าน โดยผู้กู้ไม่ต้องหาตลาดเอง

3. การทำบัญชี

เมื่อพิจารณากระบวนการทำบัญชี พบว่าผู้กู้ทุกคนไม่มีการทำบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียต่อผู้กู้เอง เพราะไม่มีการลงบัญชีรับ-จ่าย ทำให้ผู้กู้ไม่รู้ว่าตนเองลงทุนไปเท่าใด ได้ผลตอบแทนเท่าใด คู่ค้าหรือไม่

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลโดยตรง

ผลโดยตรงที่ได้จากการนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ พบว่าผู้กู้ที่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์และได้นำไปลงทุนประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเดิมของตนให้ดีขึ้น ทำให้มีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

2. ผลกระทบโดยตรง

ผู้กู้ได้มีการพัฒนาเทคนิคและวิธีการทำงานได้ดีขึ้น เพราะมีข้อจำกัดอยู่ที่ว่าต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อผลตอบแทนที่สูงและจะได้มีเงินชำระหนี้เงินกองทุน

3. ผลโดยอ้อม

ผลโดยอ้อมที่ได้จากการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ พบว่ามีความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องนำเงินมาใช้คืนกองทุนหมู่บ้านเมื่อครบกำหนด และเมื่อผู้กู้ทำธุรกิจสำเร็จแล้วนำเงินมาคืนกองทุน ชาวบ้านคนอื่นก็สามารถกู้เงินได้ต่อทำให้เงินเกิดการหมุนเวียนการให้เงินภายในหมู่บ้าน

3. ผลการประมวลผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลผลผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพต่างๆ ในหมู่บ้าน พบว่าผู้กู้แต่ละรายมีเทคนิควิธีการประกอบอาชีพไม่เหมือนกันและไม่นิยมทำตามกันด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพทำนา

อาชีพทำนาคือเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่อดีต ผู้กู้เกือบทุกรายมีที่ดินเป็นของตนเอง การทำนาจะทำเพื่อเก็บไว้กินมากกว่าการขาย เทคนิคในการทำนาที่บ้านกรีน นิยมทำนาค่ามากกว่านาหวาน จะมีการใส่ปุ๋ยประมาณ 2 ครั้ง โดยจะใส่หลังปลูก 1 เดือน และอีกประมาณ 3 เดือนก่อนข้าวท้องจะใส่อีก 1 ครั้ง ซึ่งผลผลิตที่ได้ค่อนข้างดี

3.2 อาชีพ ปลูกผัก

ผู้กู้ที่ประกอบอาชีพปลูกผัก จะมีเทคนิคการปลูกให้ได้ผักที่มีคุณภาพต่างกัน ขึ้นอยู่กับ การใส่ปุ๋ย, ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งแต่ละคนจะมีวิธีการและปริมาณการใส่และใช้ไม่เหมือนกัน ปัญหาที่พบ คือ ปัญหาดินเสีย ซึ่งผู้กู้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยพยายามใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี และทำการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อปรับสภาพดินให้ดีขึ้น

การจำหน่ายผลผลิต ผู้ปลูกผักจะนิยมนำผักไปขายที่ตลาดขายส่งด้วยตนเอง เช่น ตลาดสุระนคร ตลาดประปา และตลาดย่าโม ในตัวเมืองนครราชสีมา เพราะจะทำให้ได้ราคาและมีพ่อค้าคนกลางคอยรับซื้อมากมาย

3.3 อาชีพค้าขาย

ผู้กู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย จะทำการค้าสินค้าทั่วไป ซึ่งผู้กู้จะซื้อสินค้าเป็นโหลมาจาก ร้านขายส่ง เช่น แมคโคร, โลตัส, บิ๊กซี และท็อปฟี่ จะได้สินค้าราคาต่อหน่วยถูกลง เมื่อนำมาขายก็จะได้กำไรมากขึ้น แต่สินค้าบางอย่างจะมีคนนำมาส่งถึงบ้าน เช่น น้ำแข็ง น้ำปลา สุรา ฯลฯ

การประกอบอาชีพค้าขายไม่มีปัญหาสำคัญ เพราะต่างคนก็ขายสินค้าในร้านของตนเอง มีลูกค้าประจำ ถ้าสินค้าขึ้นราคา ผู้ขายก็ขึ้นราคาตาม ทำให้ไม่ประสบปัญหาขาดทุน

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านกรีน ซึ่งมีทั้งหมด 3 หัวข้อ นั้น ได้แก่

4.1.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านกรีน

- สมาชิกมีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาอาชีพใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น
- ความพร้อมของการบริหารจัดการกองทุน ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างเงินกองทุน 1 ล้านบาทและเงินฝากออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ประชาชนในหมู่บ้านกรีนมีความสนใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

4.2.2 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และสร้างศักยภาพของตนเอง ในแบบเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่

หลังจากที่กองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ได้จัดตั้งขึ้นมาและดำเนินงานมาได้ครบ 1 ปี ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีความสามัคคี เกิดการรวมกลุ่มกันทำให้สมาชิกในชุมชนร่วมมือกันในการบริหารจัดการกองทุน รวมทั้งก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองในหลาย ๆ อย่าง เช่น คณะกรรมการก็จะได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงาน การจัดทำเอกสาร และการประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทำให้แต่ละคนได้ประสบการณ์มากขึ้น ในส่วนของสมาชิกกองทุนบางคนก็เกิดการเรียนรู้พึ่งพาตนเองในการดำเนินการขอกู้เงิน การนำเงินกู้มาใช้จ่ายพัฒนาอาชีพให้ดีขึ้น รู้จักวางแผนการใช้จ่ายว่าต้องใช้จ่ายอย่างไร จึงจะได้ผลกำไรต่อไปในอนาคต

4.2.3 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย

4.2.3.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- ความสามัคคี ความตั้งใจจริง
- ความมั่นคงทางการเงินของกลุ่ม
- การพัฒนาทางเทคโนโลยี
- ความต้องการในสินค้าและบริการ

4.2.3.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- ความอิจฉาริษยา กลัวผู้อื่นได้ดีกว่า
- การฝากเงินสัจจะรายเดือนไม่ตรงตามกำหนด ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่ม

ออมทรัพย์ไม่เข้มแข็ง

- ความข้อแท้ในการประกอบอาชีพอันเนื่องมาจากฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง

สภาพดินทรุดโทรม ขาดแหล่งน้ำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปและอภิปราย

1.1 สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อศึกษาถึงการประเมินโครงการจากการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และศึกษาว่าท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการประเมินโครงการในครั้งนี้

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาข้อมูล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2
3. ใช้ “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ
5. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

3. ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 พบว่า ชาวบ้านกรีน มีความพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนมีการนำเงินกองทุนไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ แต่ก็ มีบางคนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ สมาชิกผู้ที่มีความพอใจต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติ แต่เงินกู้ ที่ได้ไม่เพียงพอต่อการลงทุนต้องนำทรัพย์สินส่วนตัวมาร่วมลงทุนด้วย เทคนิคการประกอบอาชีพยังเป็น เทคนิคเดิมๆ แต่ผู้กู้มีข้อเสียคือไม่มีการทำบัญชีรับ-จ่าย

ในส่วนของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีการ ประสานงานกันดี ทำให้ไม่มีปัญหาในการวางระเบียบและกิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาชิกกองทุน ในการ อนุมัติเงินกู้มีความโปร่งใสและยุติธรรม เป็นที่พอใจของชาวบ้าน แต่การทำบัญชียังมีความสับสน ทำได้แต่พอรู้ว่ามียารับ-รายจ่ายเท่าใด เพราะผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้เรื่องบัญชี แต่มีข้อดีตรงที่ว่าทาง หน่วยงานของรัฐได้ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับบัญชี ซึ่งจะมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้าน บัญชีเป็นครั้งคราวไป ส่วนทางกองทุนหมู่บ้านก็จะจัดคณะกรรมการที่รับผิดชอบในด้านนี้ไปอบรม 2-3 คน ทุกครั้ง

1.2 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน การเกิดกองทุนพบว่ากองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 เกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านทุกคนในการดำเนินการจัดตั้งกองทุนและบริหารกองทุน เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับคนขาดแคลนได้จริง

2. ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อช่วยแก้ปัญหาบรรเทาความเดือดร้อนและรู้จักพึ่งพาตนเอง เงินกองทุน 1 ล้านบาท สามารถช่วยแก้ไข้ปัญหาในหมู่บ้านกรีนได้มากมาย ทั้งคนที่มีอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการขยายให้ใหญ่ขึ้นเพื่อลดต้นทุนในการผลิต หรือคนที่ไม่มียาชีพก็ได้สร้างอาชีพใหม่ ๆ ขึ้น จนสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้

3. เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีคุณธรรม 4 ประการ คือ ซื่อสัตย์ ลดความเห็นแก่ตัว ไม่มัวเมาในอบายมุข รู้จักการออม เมื่อเกิดการจัดตั้งกองทุนขึ้น ชาวหมู่บ้านกรีนก็ได้ร่วมกันบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมาตลอดในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งเมื่อชาวบ้านมาปฏิบัติหน้าที่ในจุดนี้ก็ต้องมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ ลดความเห็นแก่ตัวลง เนื่องจากการทำงานที่เป็นหมู่คณะ มีจำนวนมาก นอกนั้นนี้ยังเป็นการเสริมสร้างวินัยในการออมของสมาชิกกองทุนด้วยวิธีการถือหุ้นและเงินรับฝาก

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

1. คณะกรรมการมีประสบการณ์ในการทำงานกับกลุ่มออมทรัพย์มาก่อน ทำให้สามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้ดี และมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรมในการอนุมัติเงินกู้ ส่งผลให้ชาวบ้านพอใจและเชื่อถือในตัวคณะกรรมการ

2. ความสามัคคีของสมาชิกในหมู่บ้านและความตั้งใจจริงในการประกอบกิจการเพื่อจะได้ผลสำเร็จและได้รับผลตอบแทนสูง

3. ชาวบ้านมีความซื่อสัตย์ มีความเอื้อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการชำระเงินคืน ซึ่งทำให้การชำระดอกเบี้ยและเงินต้นที่ผ่านมา ไม่มีปัญหา

2.2 ปัจจัยด้านลบ

1. คณะกรรมการไม่มีความรู้เรื่องการทำบัญชี ทำให้ระบบบัญชีของกองทุนมีปัญหา

2. สมาชิกผู้กู้มีหนี้สินมาก เมื่อกู้เงินได้ก็นำเงินส่วนหนึ่งไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่

3. การประกอบอาชีพของสมาชิกผู้กู้ต้องพึ่งพาสภาพภูมิอากาศ เมื่อสิ่งนี้เปลี่ยนแปลงไป เช่น ฝนฟ้าไม่ตกตามฤดูกาล ก็จะส่งผลให้สมาชิกผู้กู้ต้องประสบกับปัญหาการขาดทุนได้

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของชาวบ้าน

ชาวบ้านในหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2 มีความเห็นชุมชนจะเข้มแข็งก็ต่อเมื่อคนในชุมชนมีความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของชุมชน

4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

ผลโดยตรงที่ได้รับก็คือ กองทุนหมู่บ้านมีความยั่งยืน เพราะเมื่อสมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินไปใช้ลงทุนประกอบอาชีพเกิดรายได้และผลกำไร แล้วนำเงินมาคืนกองทุนพร้อมดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้นและผู้คนอื่นสามารถกู้เงินไปใช้ลงทุนต่อไป เป็นการหมุนเวียนการใช้เงินในหมู่บ้าน

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

ผลกระทบโดยตรงที่เกิดขึ้นคือ เมื่อผู้กู้สามารถสร้างอาชีพได้ ก็ไม่จำเป็นต้องไปทำงานต่างจังหวัด ทำให้ครอบครัวอยู่พร้อมหน้ามีความอบอุ่น และถ้าสมาชิกทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ก็จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

โครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นโครงการที่ทำให้หมู่บ้านต้องบริหารงานกันเอง ดังนั้นเพื่อความรับผิดชอบต่อเงิน 1 ล้านบาท สมาชิกในหมู่บ้านจึงมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านให้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านกรีน หมู่ที่ 2

ควรมีการให้ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันในบางกรณีที่ไม่มีผู้ค้ำประกัน เพื่อจะได้ไม่เป็นการปิดโอกาสของผู้ที่ไม่มีกลุ่มค้ำประกัน และควรมีการยืดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ โดยพิจารณาตามลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

1. ควรมีการทำผังงานหรือสายงาน เพื่อแบ่งอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการก้าวล่วงงานของแต่ละฝ่าย

2. คณะกรรมการควรมีการติดตามตรวจสอบการใช้เงินของผู้กู้ เพื่อที่ผู้กู้จะได้เกิดความกระตือรือร้นในการนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ

3. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กรรมการใช้ในการดำเนินงานกองทุน ในช่วงที่ยังไม่มีผลกำไรจากกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

1. ควรมีการส่งเสริมให้มีการอบรมเพิ่มความรู้ในการประกอบอาชีพของผู้กู้ เช่น มีการอบรมกลุ่มอาชีพผู้ปลูกผัก ,อบรมกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม พืชไร่ พืชสวน ตลอดจนการทำนา เป็นต้น
2. ผู้กู้ควรมีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของโครงการ เพื่อทราบตัวเลขที่แท้จริงในการประกอบกิจการ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อกองทุนในการติดตามตรวจสอบ และตัวของผู้กู้เองในการปรับปรุง แก้ไข ปัญหา การประกอบกิจการของผู้กู้
3. ควรสนับสนุนให้เกิดองค์กรเครือข่ายกลุ่มผู้ประกอบอาชีพ เพื่อที่จะได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปนี้

- 2.4.1 ต้องมีข้อมูลที่เป็นจริง ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นปัจจุบัน สามารถศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ได้จริง ไม่คลาดเคลื่อนและพิสูจน์ได้
- 2.4.2 นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับรู้ และปฏิบัติได้จริงมาแนะนำกับผู้ที่ยังไม่มีความรู้ความชำนาญและไม่มีประสบการณ์
- 2.4.3 เสนอแนะและหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันท่วงที จากผู้มีความรู้ความสามารถ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ. บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ. นครราชสีมา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2532. การพัฒนาชุมชน กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช 25.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2523. การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ชูโต, 2527. การประเมินโครงการ : กรุงเทพมหานคร : ธรรมสารการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2528. (บรรณาธิการ). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่1, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.